

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економічного аналізу
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 201__ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Аналіз бізнес-процесів в системі управління
(назва магістерської програми)

на тему: «Сучасний стан обліку, аудиту та аналізу руху готової продукції (на прикладі ТОВ «Цемент»)»
(назва теми)

Виконавець:

Студент обліково-економічного факультету

Кузьменко Катерина Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Подвальна Наталія Едуардівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Актуальність теми дипломної роботи. Сучасні мінливі ринкові умови наполегливо потребують удосконалення інструментів і технологій управління підприємствами з метою підвищення ефективності господарської діяльності та максимізації прибутку. А отримання прибутку для будь-якого промислового підприємства здійснюється, головним чином, за рахунок реалізації власної продукції.

Готова продукція є важливим матеріально-речовим результатом процесу виробництва промислових підприємств. Збільшення обсягу готової продукції, покращення її технічно-економічних характеристик, якості і споживчих властивостей забезпечують подальший розвиток підприємства, а також в кінцевому випадку збільшення благополуччя населення.

Корінні зміни в економічному житті країни вимагають здійснення обліку, здатного задовольнити потреби підприємства в інформації для оперативного управління виробництвом і збутом продукції, нових підходів до організації та методики внутрішнього і зовнішнього контролю за рухом та збереженням готової продукції, своєчасністю і правильністю розрахунків з покупцями, достовірністю фінансових результатів від реалізації продукції, оскільки виробництво і реалізація продукції є одними з основних показників які характеризують ефективність діяльності досліджуваного підприємства. У зв'язку з вищесказаним тему магістерського дослідження слід визнати актуальною.

Теоретичні та методологічні питання обліку, аудиту та аналізу операцій з готовою продукцією отримали певний рівень досліджень у вітчизняній та зарубіжній науковій практиці. Істотний вклад у дослідження цих проблем внесли українські науковці та дослідники: Беднарчук Г.В, Грачова Р., Губа Є.В., Дерій В.А., Должанський М.І., Завгородній В.П., Кундря-Висоцька О.П., Кучерак Д.С., Ткаченко Н.М., Халевицька Т., Хамайдюк О.Л., та інші[23, с. 85].

Враховуючи наявні наукові напрацювання та досвід щодо питань обліку та аудиту руху готової продукції, ще досить багато питань потребують подальшого дослідження та вдосконалення.

Мета та задачі дослідження. Метою магістерської дипломної роботи є розкриття комплексу питань щодо методики та удосконалення організаційних засад обліку, аудиту та аналізу випуску і реалізації готової продукції на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення таких завдань:

- дослідити сутність, методи оцінки та можливі класифікації готової продукції;
- вивчити теоретичні основи аналітичного та синтетичного обліку руху готової продукції, розрахунків з покупцями, формування фінансового результату від реалізації продукції;
- проаналізувати діючу на досліджуваному підприємстві систему обліку і аудиту готової продукції та її реалізації, виявити недоліки в цій системі, розробити комплекс пропозицій з їх усунення та рекомендацій щодо загального удосконалення системи обліку і внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві;
- розглянути особливості організації аудиту готової продукції та її реалізації;
- провести економічний аналіз діяльності підприємства, пов'язаної з випуском і реалізацією готової продукції, з формуванням фінансового результату;

- здійснити моделювання процесу реалізації готової продукції за допомогою регресійного аналізу.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процеси організації та ведення обліку і аудиту руху готової продукції на ТОВ «Цемент».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методичних аспектів організації обліку, аналізу та аудиту готової продукції.

Методи дослідження. Під час проведення дипломного дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи. Теоретичне узагальнення, групування та порівняння застосовувались при вивченні наукової економічної літератури; аналіз та синтез – при дослідженні фінансово-господарської діяльності підприємства; економіко-математичне модулювання – для виявлення та дослідження впливу факторів на об'єми виробництва та реалізації готової продукції; індукція та дедукція – при дослідженні відображення господарських операцій в обліку.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-законодавчі та інструктивні акти з питань обліку, аудиту, аналізу готової продукції та її реалізації, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (зокрема, Н(С)БО 1, П(С)БУ 9, 15, 16, 19 тощо), Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, періодична література, навчальні посібники, книги тощо.

Практичну інформацію для дослідження було отримано безпосередньо на досліджуваному ТОВ «Цемент», зокрема первинна облікова документація, реєстри обліку, статистична, фінансова і податкова звітність тощо.

Для обробки, аналізу і реєстрації інформації в роботі використовувалися засоби Microsoft Excel і Microsoft Word.

Вивчення діючої практики обліку та аудиту випуску готової продукції і її реалізації було проведено на ТОВ «Цемент», яке працює на ринку України з 1965 року.

Головний напрям діяльності підприємства – виробництво цементу.

ТОВ «Цемент» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність згідно з статутом, має самостійний баланс та розрахунковий рахунок у банку. У наявності цього підприємства є документи про його державну реєстрацію, найменування, юридичну адресу.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу ТОВ «Цемент» у 2016 році складала 93 особи.

ТОВ «Цемент» здійснює облік результатів роботи, веде бухгалтерський і статистичний облік у відповідності з діючим законодавством України.

Досліджуване товариство використовує програмний продукт «1С:Бухгалтерія 7.7. для України», що включає технологічну платформу «1С:Підприємство 7.7» і конфігурацію (прикладне рішення) «Бухгалтерія для України».

Основним способом відображення господарських операцій в обліку є введення документів в конфігурацію, що відповідають первинним бухгалтерським документам.

За допомогою «1С:Бухгалтерія 7.7 для України» управлінський персонал ТОВ «Цемент» формує звіти, призначені для подання власникам організації та контролюючим державним органам, включаючи форми фінансової і податкової

звітності, звіти для органів статистики та державних фондів. У програмі забезпечується незалежність даних бухгалтерського обліку та обліку для цілей оподаткування. Для кожного виду обліку інформація про господарські операції накопичується окремо з урахуванням специфіки кожного з них.

Публікації та апробація результатів дослідження. На основі практичних даних досліджуваного підприємства ТОВ «Цемент» було опубліковано тези доповідей у збірнику V Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті інтеграції» на тему «Облік запасів за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: порівняльний аспект».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У першому розділі розкриті теоретичні аспекти обліку та аудиту готової продукції. В ньому дана економічна сутність та поняття готової продукції, класифікація та оцінка, синтетичний та аналітичний облік готової продукції, а також рух готової продукції на складі та в бухгалтерії.

Розглянуто поняття «готова продукція», що передбачене нормативними документами та визначення даного об'єкту обліку, яке дане різними авторами в економічній літературі. Окремі автори до готової продукції зараховують також виконані для замовників роботи та послуги автотранспорту, ремонтного виробництва, будівельно-монтажні роботи.

Однак, на нашу думку, роботи та послуги у складі готової продукції не можуть враховуватися, оскільки це суперечить визначенню готової продукції в національних стандартах бухгалтерського обліку.

В цілому можна зробити висновок, що підходи більшості авторів до визначення поняття «готова продукція» багато в чому співпадають, тим самим забезпечуючи єдність і однозначність його розуміння.

В роботі розглянуто методи оцінки готової продукції на окремих стадіях її руху, які передбачені вимогами різних нормативних документів.

У другому розділі розкрито методика організації обліку та аудиту руху готової продукції, надана організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Цемент», а також надані пропозиції щодо її поліпшення на самому підприємстві.

Були вивчені нормативні документи з обліку та аудиту готової продукції та її реалізації, економічна література з питань розвитку обліку і критичного аналізу діючої практики на ТОВ «Цемент».

Виявлено, що контроль за оцінкою якості бухгалтерського обліку покладено лише на одну особу – головного бухгалтера. В організаційній структурі підприємства взагалі, та в бухгалтерській службі зокрема, відсутній відділ аудиту або посада аудитора. Подібне встановлено і відносно аналітичного відділу. Аналіз діяльності підприємства ведеться в примітивному вигляді, не носить системного характеру. Такі обставини знижують ефективність загальної системи управління підприємством.

Досліджуване товариство використовує програмний продукт «1С:Бухгалтерія 7.7. для України», що включає технологічну платформу «1С:Підприємство 7.7» і конфігурацію (прикладне рішення) «Бухгалтерія для України».

Для визначення собівартості виготовленої продукції призначений активний рахунок 23 «Виробництво», це рахунок, на якому накопичуються витрати, понесені у зв'язку з виробництвом продукції (робіт, послуг), отже, це калькуляційний рахунок де можна побачити витрати з яких складається виробнича собівартість продукції.

Собівартість реалізованої продукції на підприємстві формується за методом середньозваженої собівартості.

Для відображення отриманих авансів від покупців не використовується рахунок 681 «Аванси отримані», а обліковується така заборгованість на рахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками». Аналогічно не використовується рахунок 371 «Аванси надані» при виданих авансах.

Не створюється резерв сумнівних боргів, чим не забезпечується достовірне відображення дебіторської заборгованості у фінансових звітах.

З метою контролю за заборгованістю покупців за реалізовану продукцію необхідно постійно перевіряти її терміни, надіслати повторні запити покупцям на оплату продукції, систематично проводити інвентаризації розрахунків з покупцями.

В третьому розділі розкрито економічний аналіз руху готової продукції на підприємстві та напрямки його удосконалення на досліджуваному підприємстві за допомогою використання економіко-математичного моделювання та комп'ютерних технологій ТОВ «Цемент».

У результаті проведеного аналізу на ТОВ «Цемент» тенденцій у зміні обсягів виробництва продукції показав, що обсяги виробленої продукції протягом досліджуваного періоду значно випереджають обсяги реалізації виробів. Це підтверджується співвідношенням темпів приросту виробництва й реалізації продукції (12,17% проти 10,84%). Отже, обсяг виробництва продукції, як чинник зміни обсягу реалізації, позитивно впливає на розширення обсягів збутової діяльності ТОВ «Цемент». Вказана тенденція зберігається і щодо обсягів реалізації продукції.

На ТОВ «Цемент» коефіцієнт оптимальності запасів по всім рокам не відповідає своєму рекомендованому значенню.

На підприємстві підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів привело до зростання виробництва на 45830,31 тис. грн.

При проведенні аналізу впливу факторів праці на обсяг виробництва виявлені основні резерви підвищення обсягу виробництва є число людино - днів, відпрацьованих одним працівником за рік, середня тривалість робочого дня і годинна продуктивність праці працівників.

Найбільш сильний вплив на зміну обсягу виробництва надав інтенсивний фактор - віддача активної частини основних засобів. Зростання віддачі активної частини основних засобів з 1,71 грн. до 2,3 грн. привело до збільшення обсягу виробництва продукції на 64572,17 тис. грн.

Негативно на обсяг виробництва вплинули такі фактори як зниження питомої ваги активної частини основних засобів і середньорічної вартості основних засобів.

Ефективність управління оборотним капіталом товариства впала і це видно, у першу чергу, внаслідок збільшення тривалості одного обороту оборотних коштів (він зріс з 90,81 до 120,33 днів). За рахунок сповільнення оборотності обігових коштів управлінський персонал підприємства додатково залучив до обороту 20578,16 тис. грн.

За результатами моделювання процесу реалізації готової продукції на ТОВ «Цемент» проведеного за допомогою регресійного аналізу, зроблено висновок, що асортиментна політика підприємства не є досить гнучкою і при наявності постійних атак з боку ключових конкурентів, ринкова позиція ТОВ «Цемент» погіршиться. Тому розширення асортименту господарчих товарів народного споживання дозволить закріпити власну конкурентну позицію.

Вважаємо, що збільшення відпускної ціни можливо лише за рахунок підвищення якості виробленої продукції, але за умовою впровадження технологічних та інноваційних заходів. Тоді оптимальне співвідношення “якість-ціна” стане для підприємства основним чинником для пом’якшення конкурентного тиску та підвищення його ринкового потенціалу.

Розглянувши особливості проведення аудиту на ТОВ «Цемент», треба звернути увагу на недостатність заходів внутрішнього контролю на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Для усунення встановлених недоліків, а також з метою удосконалення обліку ми запропонували керівництву ТОВ «Цемент» комплекс рекомендацій, які до речі були прийняті до впровадження на підприємстві. Зокрема, це наступні пропозиції:

1. Створювати на підприємстві резерв сумнівних боргів з метою зниження ризику непогашення дебіторської заборгованості підприємства виходячи, наприклад, з платоспроможності окремих дебіторів та коефіцієнта сумнівності. На 2016 рік встановити наступні коефіцієнти: при простроченні платежів до 1 місяця - 15 %, від 3 до 6 місяців - 5,7 %, більше 6 місяців - 8,1 %.

2. Посилити аналітичні та контрольні функції управління підприємством, наприклад, шляхом створення на досліджуваному підприємстві посади внутрішнього аудиту та посади аналітика. Це дозволить мінімізувати ризик банкрутства підприємства та підвищити ефективність обліку, контролю, аналізу та політики управління готовою продукцією та її реалізацією з метою стабілізації, збереження та підвищення ефективності роботи досліджуваного підприємства. А також створити на підприємстві службу внутрішнього аудиту, який б проводив перевірки господарської діяльності на постійній основі.

В рамках внутрішнього аудиту будуть здійснюватися не тільки детальний контроль за збереженням активів, а й контроль за політикою і якістю менеджменту. Також ми пропонуємо обов’язкове проведення аудиту на підприємстві. Це допоможе виявити можливі відхилення на попередньому етапі та зменшити увагу до помилок податкових органів, що може спричинити великі штрафні санкції.

3. Перейти підприємству на автоматизовану систему обліку з використанням програми 1С:Бухгалтерія, версія 8.2, з метою правильного налагодження автоматизованого обліку.

4. Підприємству необхідно не допускати залишків нереалізованої продукції на складі. Для збільшення обсягу виробництва продукції, підприємству необхідно ефективно використовувати всі наявні ресурси - трудові, матеріальні та засобів виробництва. Крім того, необхідно строго стежити за договірними зобов'язаннями, провести аналіз асортименту та номенклатури продукції, дотримуватися ритмічності виробництва. З цього приводу зазначимо, що управлінському персоналу товариства треба розробити комплекс заходів стосовно нарощування обсягів реалізації продукції.

5. Оптимізувати канали збуту продукції за рахунок використання ефективних та відносно недорогих видів реклами, враховуючи цільову аудиторію та специфіку товару та застосовувати відповідні системи знижок та акцій з метою підвищення попиту на продукцію, та залучення більшої кількості покупців.

6. Для мобілізації виявлених резервів підприємству необхідно підвищувати питому вагу активної частини основних засобів (хоча б до рівня минулого року) за рахунок ефективного руху активної частини основних засобів, своєчасного введення в експлуатацію невстановлених основних засобів і виведення зношених.

7. Пошук шляхів поліпшення оборотних активів передбачає насамперед впровадження сучасних технологій та інших досягнень науково-технічного прогресу, що забезпечують економію ресурсів, здешевлення виробництва і зростання якості продукції. Важливу роль у цьому відіграє удосконалення відносин з іншими господарюючими суб'єктами, контрагентами даного підприємства.

8. Розширити Наказ про облікову політику, в якому передбачити всі облікові аспекти щодо обліку виробництва та реалізації готової продукції. Так, наприклад, встановити перелік статей фактичної виробничої собівартості продукції: сировина та матеріали, вартість послуг з переробки, витрати на оплату праці та відрахування від неї, інші витрати, що безпосередньо пов'язані із виготовленням продукції, загальновиробничі витрати та базу їх розподілу.

Виконання наданих нами рекомендації приведе у відповідність облік виробництва готової продукції на ТОВ «Цемент» вимогам П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО 16 «Витрати». До того ж така побудова обліку дозволить якісно організувати аналітичний облік готової продукції на підприємстві у розрізі субконто в програмі 1С Бухгалтерія: місця зберігання, види продукції, партії; номенклатура ТМЦ, дата надходження, матеріально-відповідальні особи тощо.

Вважаємо, що при впровадженні запропонованих нами рекомендацій ТОВ «Цемент» вдасться підвищити ефективність системи обліку, аудиту, аналізу та внутрішнього контролю готової продукції, що в кінцевому випадку позитивно вплине на всю діяльність підприємства в цілому.

АНОТАЦІЯ

Кузьменко К.О., «Сучасний стан обліку, аудиту та аналізу руху готової продукції (на прикладі ТОВ «Цемент»)»,
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 облік і оподаткування» за магістерською програмою
«Аналіз бізнес процесів в системі управління»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси організації та ведення обліку і аудиту руху готової продукції на ТОВ «Цемент».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, аудиту і аналізу готової продукції та її реалізації, методика та організація обліку аудиту і аналізу операцій з готовою продукцією на ТОВ «Цемент»

Проаналізовано діючу на досліджуваному підприємстві систему обліку, аудиту та аналізу готової продукції та її реалізації.

Запропоновано внести зміни до облікової політики, у якій мають вказуватися основні принципи, методи та процедури, що використовуються для обліку готової продукції та її реалізації на підприємстві; управлінському персоналу товариства треба розробити комплекс заходів стосовно нарощування обсягів реалізації продукції; розробити маркетингову політику, тактику і стратегію, спрямованих на формування попиту на продукцію і стимулювання збуту.

Ключові слова: готова продукція, облік, аналіз.

ANNOTATION

Kuzmenko K.O., «The modern state of accounting, audit and analysis of development of finished products (on example of TOV «Cement»)»,
(*students surname and initials*) (*work title*)
thesis for Master degree in specialty «071 accounting and taxation » under the program «Analysis of business processes in management system»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study – processes of organization, accounting and audit in development of finished products on example of TOV «Cement»

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting, audit and analysis of finished products, it's realization, methods and organization of accounting, audit and analysis of the operations with finished products of TOV «Cement».

The operational system of accounting, audit and analysis of finished products of the explored company was analysed.

It was proposed to implement some changes to the accounting politics, which should point on the main principles, methods and procedures, which are used for accounting of finished products and it's realization in the company; the management of the company should develop the complex of measures concerning the increasing of the volume of products realization; to develop marketing policy, tactics and strategy directed on the forming of demand on the production and stimulation of marketing.

Key words: Finished products, accounting, analysis.